

חסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת מטות מסעי

אהבה שלא תוכל לסרב לה!

היארציט היחיד בתורה

השבת היא שבת ראש־חודש מנחם־אב, יום היארציט של אהרן הכהן. ובהשגחה פרטית, בפרשת השבוע שלנו (מסעי) שנקרא בשבת בבית הכנסת מתוארת הסתלקותו של אהרן הכהן: **"וַיַּעַל אֶהָרֹן הַכֹּהֵן אֶל הָר הָהָר עַל פִּי ה' וַיָּמָת שָׁם בְּשָׁנַת הָאָרְבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ"**. הסתלקותו של אהרן הכהן מיוחדת, שכן היא ההסתלקות היחידה בכל התורה שכתוב את התאריך בו התרחשה – היארציט היחיד המופיע בתורה.

דבר מיוחד נוסף בהסתלקותו של אהרן הכהן, שכתוב עליו שנפטר על פי ה'. המשמעות הפשוטה לכך היא שלא נפטר מכורח המציאות, אלא על פי ציווי של ה'. כך מתאר זאת רש"י בלשון ציורית (במדבר כ כו): **"אָמַר לוֹ: הַכֵּנִס לַמַּעֲרָה, וְנִכְנַס. רָאָה מִשָּׁה מַצַּעַת וְנָר דְּלוּק. אָמַר לוֹ: עֲלֵה לַמִּשָּׁה, וְעֲלָה. פָּשַׁט יָדָיו, וּפָשַׁט. קִמַּץ פִּידָה, וְקִמַּץ. עָצַם עֵינָיו, וְעָצַם"**.

בעומק יותר, כל החיים של אהרן הם חיים של **"וַיַּעַשׂ כֹּן אֶהָרֹן"** – חיים של מילוי ציווי ה'. לעומת משה רבנו שמייצג דמות של מַצְוָה, בכך שתפקידו למסור את ציווי ה' לעם ישראל, אהרן הכהן מייצג דמות של מַצְוָה, של מילוי רצון ה' במציאות.

ויבנו... כל בית ישראל

מכאן נעבור לתופעה ייחודית נוספת בהסתלקותו של אהרן: זו הפעם היחידה בתורה שמישהו נפטר, וכל עם ישראל בוכים עליו, **"וַיִּבְכּוּ אֶת אֶהָרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל"**. הסיבה לכך, על פי רש"י (במדבר כ, כט), היא משום שאהרן הכהן השכין שלום בעם ישראל: **לְפִי שְׁהִיָּה אֶהָרֹן רוֹדֵף שְׁלוֹם וּמְטִיל אֲהָבָה בֵּין בְּעָלֵי מְרִיבָה, וּבֵין אִישׁ לְאַשְׁתּוֹ**.

בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א

הבכייה היא ביטוי של געגוע, והיא הדרך של עם ישראל לחזור אל דמותו של אהרן, ולשחזר את האוירה של השלום והאהבה שהוא השרה ביניהם. לכן הבכי היא של כל ישראל יחד, מתוך שהם מתחברים על ידו לאהרן שמטיל ביניהם שלום ואהבה.

אהבה של בית המקדש

יום היארציית של אהרן הכהן פותח את תשעת הימים, שהם ההתחלה של חורבן הבית. עד ראש חודש אב עיקר האבלות הייתה על כך שהובקעה העיר ירושלים, אך החל מראש חודש אב האבלות מעמיקה פנימה וממוקדת בבית המקדש עצמו. ירושלים כולה היא "עיר שחברה לה יחדיו", היא מחברת בין כל היהודים, ובכל זאת יש הבדל בין העיר ירושלים לבין בית המקדש. ירושלים מחברת את כל היהודים סתם, אך בית המקדש מחבר בין כל היהודים על ידי הנוכחות של הקב"ה. בבית המקדש האחדות היא לא סתם, אלא מכך שהקב"ה משרה את שכינתו ומגלה את אהבתו לכל עם ישראל.

כאשר בית המקדש היה קיים, והשכינה הייתה שורה, היה מורגש שהקב"ה אוהב את כולם, וממילא לא היה צורך להילחם אחד עם השני, וכולם היו בשלום.

לפי זה, עיקר הבכי והגעגוע שלנו לבית המקדש הוא כדי שנצליח על ידי הבכי לחוות מעט מאותה השראה שנתן לנו בית המקדש – שהקב"ה נהנה מכולם, וממילא כולם נהנים יחד.

לבטא את האהבה

בעומק יותר, לא רק שהשלום והאהבה בינינו נובע מהנוכחות של ה'; השלום והאהבה בין היהודים זה מה שמאפשר לקב"ה לשרות בתוכנו. על כך אומר הזהר הקדוש (ח"ג צ, ב): "קדושה דלעילא לא שריא באתר פגים... לא שרייא כלא אלא באתר שלים". כאשר אנחנו חיים בשלום אחד עם השני, הקב"ה מרגיש שהוא יכול לשרות בתוכנו; אך כאשר אנחנו לא חיים בשלום אחד עם השני, הקב"ה מרגיש שהוא לא יכול לשרות בתוכנו.

על מנת שהדברים יתיישבו יותר על ליבנו, נדמיין לעצמנו יציאה לחופשה משפחתית: כאשר כל הילדים נהנים יחד, ההורים מרגישים שהם יכולים לשרות בתוך הילדים שלהם. אך כאשר קיים מתח ומריבה בין הילדים, ההורים מרגישים שהם לא יכולים לשרות בתוך הילדים שלהם. במצב כזה, ההורים מרגישים שאם הם יגלו אהבה לילד אחד, הילד השני ירגיש שהם לא אוהבים אותו והם נגדו. ואם ההורים יגלו אהבה לילד השני, הילד הראשון ירגיש שהם נגדו. לכן רק כאשר הילדים אוהבים אחד את השני, ההורים מרגישים שהם יכולים לגלות את אהבתם אליהם.

זו הסיבה שהקב"ה יכול לשרות רק 'באתר שלים', רק כאשר אנחנו חיים בשלום אחד עם השני. כאשר אנחנו לא אוהבים אחד את השני, הקב"ה מרגיש שאם הוא יגלה את אהבתו אלינו הוא רק יגדיל את הקנאה והתחרות בינינו. במצב כזה, כל גילוי של אהבה לאחד, יתפרש כדחיה כלפי השני. רק כאשר אנחנו אוהבים אחד את השני, הקב"ה 'מרגיש בנוח' לשרות בתוכנו ולגלות את אהבתו אלינו.

אהבה שאי אפשר לסרב לה

נמשיך קצת עם המשל, וכך נבין לעומק יותר כיצד גילוי האהבה של ה' אלינו משפיע עלינו:

הילדים מרגישים שהדבר היחיד שמקשר ביניהם באמת הוא האהבה שההורים שלהם אוהבים אותם, אהבה החופה על כל הילדים יחד. לכן הילדים נהנים לאהוב אחד את השני, כי הם מרגישים שכאשר הם אוהבים אחד את השני הם מביאים לידי ביטוי את האהבה של ההורים שלהם אליהם.

אם לא היה את האהבה של ההורים שמחברת בין הילדים, היה קשה לילדים לאהוב אחד את השני, כי הם היו מרגישים שמתרחשת ביניהם תחרות סמויה, ואם אחד ייתן אהבה לשני הוא יפסיד בכך. אך כאשר האהבה של ההורים לילדים היא שמחברת ביניהם, הם נהנים לאהוב אחד את השני, כי בכך הם מבטאים את האהבה של ההורים לכולם יחד.

על מנת להבין את הנמשל, נחזור לדמות איתה פתחנו, דמותו של אהרן הכהן:

אהרן הכהן הוא מי שרוצה להנחיל לכולנו, לכל עם ישראל, את התחושה שהקב"ה אוהב אותנו. האהבה שהקב"ה אוהב אותנו היא כל כך גדולה, עד שאנחנו לא יכולים לסרב לה, ולכן אנחנו אוהבים אותו בחזרה ואנחנו אוהבים אחד את השני, כי בכך אנחנו מביאים לידי ביטוי את האהבה המופלאה שה' אוהב אותנו.

בשבת זו, שבת ראש־חודש מנחם־אב ויום פטירת אהרן הכהן, הבכי על פטירתו של אהרן רודף השלום והבכי על הגעגועים לבית המקדש מתחברים יחד, ועל ידי שתי הבכיות הללו נזכה לגלות את האהבה של ה' אלינו שתביא לאהבה אמיתית בינינו.

שבת שלום!

בית המדרש 'עוד יוסף חי'

